
ZPRAVODAJ SMIŘICA RODOVA-HOLOHLAV

ROČNÍK : 1992

VYŠLO : 8. srpna 1992

ČÍSLO : 2

Obraz A. Volicerové-Proboštové

Mezi smiřickými rodáky najdeme osobnosti, které se i významně zapsaly do kulturního dění našeho státu. Byli to např. pěvkyně Národního divadla Pavla Vachková-Osuská, akademická malířka Helena Šrámková, inspektor pro zvláštní školství Josef Zeman, rytec Eduard Karel, ve Smiřicích působil lékař a spisovatel Otakar Jedlička. Mezi významné žijící umělce můžeme zařadit i rodovského rodáka – sochaře a medailéra Milana Knoblocha.

Obrazem na titulní stránce (omlouváme se čtenářům za nedokonalost reprodukce) vám chceme představit dalšího umělce, který pochází ze Smiřic. Je to malířka Anna Volicerová-Proboštová. Narodila se ve Smiřicích 29. března 1912. Od roku 1931 žila v Praze. V letech 1945 až 1951 studovala na Karlově univerzitě a v letech 1953–1958 absolvovala studium Vysoké školy pedagogické v Praze. Kromě studia odborných předmětů se vzdělávala u národních umělců Karla Lidického, Cyrila Boudy, Martina Salomana a Gerharda Kefurta. V letech 1958–1961 absolvovala na bývalé Ukrajinské akademii v Praze studium figurální – portréty.

Nejdříve působila na pražských školách jako učitelka základních i středních škol. Pedagogickou činnost ukončila v roce 1970 a potom se věnovala výtvarné profesi jako malířka.

Její obrazy jsou malované kombinovanou technikou (akvarelo-temperovou, lakovanou). Na jejích obrazech jsou zachyceny portréty současníků (placené modely) – na mnoha obrazech je uvedeno jméno i bydliště portrétovaného. Na jejích obrazech jsou zachyceny i reminiscence a kresby vytvořené na cestách po Mexiku, Japonsku, Mongolsku, na Krétě a Madeiře.

Na cestách za poznáním procestovala mnoho zemí ve čtyřech světadílech. Navštívila prakticky všechny země Evropy. V Asii navštívila sovětskou střední Asii, velký okruh Tureckem v Malé Asii, Japonsko, Mongolsko, Indii a Nepál. Absolvovala i let nad nejvyšší horou světa. Mezi navštívenými zeměmi byly Egypt, Tunis a Maroko v Africe. V Americe byla na Kubě a v Mexiku.

Letos v dubnu a v květnu byla uspořádána výstava jejích obrazů v Třebechovicích pod Orebem. Její malířskou i sochařskou tvorbu bychom našli v Galerii města Prahy a v muzeu v Jaroměři (v Jaroměři studovala na Státní reálce). Zaslouhou její sestry paní Rejlové se část její výtvarné tvorby dostala i do jejich rodných Smiřic.

Slovo starosty

Laskavostí paní Rejlové se rozhojnila sbírka obrazů města Smiřice. Obrazy její sestry, smiřické rodačky Anny Volicerové, roz. Proboštové, našly tak cestu do rodiště své autorky.

Portrétní a krajinářská tvorba i květinová zátiší hovoří k divákovi svými jasnými barvami a oslovují i zřetelnou rozhodností autorčiny ruky. Pojednání obrazů přesvědčuje o tom, že rozhodná, takřka mužská ruka autorky byla vedena hluboce citlivým ženským srdcem a myslí.

To se jeví zejména na kresbách z četných cest po čtyřech světadílech, které vyzařují atmosféru i kolorit místa a svědčí o vnímavosti autorky k rázu krajiny i sociálním vztahům v navštívené zemi.

Město, které připravuje stálou expozici tvorby umělců, majících k němu přímý vztah, ať občanský, nebo citový, děkuje za vzácný a krásný dar autora obrazů. Bohužel, již jen posmrtně. Tím více děkuje její sestře za navázání kontaktu a laskavou ochotu, s níž přistupuje k městu Smiřice.

Ing. Lubomír Kupka, starosta města

REDAKCE: Pane starosto, v minulém čísle Zpravodaje jsme od vás převzali zprávu o tom, že jeden smiřický občan, pobočka Agrobanky a soukromá firma Lindacom přispěli městu na městskou zeleň a na zvýšení bezpečnosti občanů města. Dnes se dovídáme o dalším daru ve prospěch města – město získalo několik obrazů malířky paní Volicerové-Proboštové. Našli se další dárci a sponzoři?

STAROSTA: Skoro mě mrzí, že vám nemohu sdělit do Zpravodaje jména těch, kteří přispěli do pokladny města. Ale byli další dva – nechtějí být jmenováni. Jeden smiřický občan věnoval na dokončení restaurátorských prací v zámeckém kostele 1000,- Kčs. Na kostel se přijel podívat i jeden host z Německa – ten věnoval na dokončení tohoto díla 2000 marek.

Zcela náhodou jsme se dověděli, že jedna smiřická paní přispěla částkou 2000,- Kčs na podporu dětské kliniky fakultní nemocnice v Hradci Králové. Všem těmto dárcům patří dík. Poděkování bych chtěl touto cestou poslat i paní Roudnické R. za blahopřání k Velikonocům, které poslala i všem smiřickým občanům.

REDAKCE: Co vás v poslední době nejvíce trápí?

STAROSTA: Ani nevím, kde začít, těch problémů je strašně moc. Ale v naší oblasti je nedostatek kvalitní pitné vody. Za spolupráce s obcemi Holohlavy a Černožice připravujeme výstavbu její úpravný a kumulace. Určité problémy jistě vyvstanou v souvislosti s řešením otázky další existence podniku Vodovody a kanalizace. Hlavní problém ale zůstane v nedostatku dostatečných finančních zdrojů.

Dalším těžkým oříškem je dostavba školní jídelny v hodnotě 10 miliónů korun. Stavět se začalo před pěti lety, v současné době opatřují zedníci stavbu venkovními omítkami a budou se dokončovat vnitřní práce. Kolaudace by měla být do konce letošního srpna. Jídelna je pro 700 strážníků a je vybavena na úrovni slušné hotelové kuchyně. Teď bude nutné najít pro jídelnu plné účelné využití. Mohli by se zde stravovat i důchodci.

REDAKCE: I v tomto čísle ZPRAVODAJE uvádíme, že i v našem regionu jsou problémy s odpady. Jaký je váš názor na tento problém?

STAROSTA: V našem městě se nehodláme vypořádat se zákonem o odpadech, ale s odpady a špatným hospodařením s nimi. Pokud nevznikne a hlavně nebude důsledně aplikován zákon o odpadech, dojde u nás k další ekologické katastrofě. Byli bychom odpady doslovně zavaleni. Sám budu podporovat takový zákon, který povede ke zlepšení situace. Vážným problémem bude léty vypěstovaná lhostejnost občanů. Bez organizované propagace a vhodné stimulace se nepodaří zabezpečit potřebné prvotní třídění domovního odpadu. Značnou roli bude hrát nedůvěra občanů k jakýmkoli skládkám a zpracováním. Ta je zafixována desetiletými „svobodného“ ukládání čehokoli a kamkoli za blahovlnného souhlasu dohlížejících institucí. Bude-li přijat zákon o odpadech, bude povinností vlád a orgánů státní správy vytvářet podmínky k jeho plnění bez udílení výjimek. Samospráva musí dostat účinné a operativní prostředky k vymáhání regresí. Už konečně musíme s odpady, komunálními i průmyslovými, něco účelného provést.

V dějinách Smiřic

Čas je neúprosný. Den po dnu, hodina za hodinou, v průběhu každé vteřiny existence naší planety překrývá nemilosrdně stopy dávné lidské přítomnosti. Čím hlouběji se zadíváme proti jeho toku, tím více se nám osudy tehdejších obyvatel, našich prapředků, ztrácejí v mlhavém oparu vzdálené historie. Někdy se však do nich dá přece jenom trochu nahlédnout.

1589

Ano – rok 1589 je dalším datem s devítkou, které patří do našeho seriálu. Toto datum navazuje na dvě předcházející data. Stručně si je připomeneme:

Roku 1498 se stávají majiteli smiřického panství Trčkové z Lípy. Od roku 1540 to byl Vilém Trčka z Lípy. Vzpomeňme, že to byl on, kdo založil v Holohlavech školu a chudobinec. V poddanském městečku Smiřicích založil panský pivovar. Byl to on, kdo přikázal, aby všichni z jeho panství brali pivo pouze z jeho pivovaru a ne odjinud. Zároveň zakázal odvážení obilí ze smiřického panství jinam. Tak jako ostatní z panského a duchovního stavu nepřál městům. Měl totiž na zřeteli pouze vlastní důchody. Města si proto na Trčku v roce 1536 stěžovala, že „těžkosti v živnostech činí“.

Tento Vilém Trčka na základě dekretu císaře Ferdinanda I. (z roku 1533) odkázal své jmění manželce Barboře z Bieberštejnu. Zemřel ve svých 37 letech 22. října 1569 (datum s devítkou!).

Barbora se asi o 4 roky později (1573) provdala za moravského šlechtice Jana Jetřicha ze Žerotína. Aby nám to dobře zapadalo do našeho seriálu s devítkou, Barbora roku 1579 na základě výše uvedeného listu Ferdinanda I. odkázala svůj majetek svému druhému manželovi Janu Jetřichovi staršímu ze Žerotína. Sama umřela na přelomu roku 1584–1585.

Po její smrti vyvrcholil spor o odkázaný majetek. Trčkové nechtěli přijít o tak velké bohatství. Proto se snažili zpochybnit oba testaments (Vilémův i Barbořin). Jako důkaz uváděli dvě skutečnosti:

1. Barbora si nebyla jista svým právem, protože nabízela Smiřice za 20 000 kop (měna není známá).
2. Žerotín jako Moravan není obyvatelem království českého – je proto cizinec (?!).

Trčkové se snažili, aby jim bylo smiřické panství postoupeno alespoň do sekvestru.

(sekvestr = úředně ustanovená přechodná správa majetku = právní akt vnucené správy soukromé věci – zejména zákaz disponovat majetkem)

Dá se předpokládat, že Trčkové jako příslušníci bohatého a vlivného rodu měli dobré známosti. Zřejmě proto Zemský soud roku 1588 odebral Žerotínovi smiřické panství a svěřil je do opatrování Viléma z Valdštejna na Heřmanicích a Adama Zylvara z Pilníkova na Žírči.

A jsme u našeho data s devítkou na konci – 1589. Tohoto roku vynesl Zemský soud konečný výrok (po 20 letech sporů!!), kterým byly Vilémův i Barbořin testament prohlášeny za neplatné. Panství, které bylo v té době v sekvestru, bylo rozděleno napůl mezi Buriana a Mikuláše Trčky a poručníky dětí zemřelého Jaroslava Trčky z jedné strany a Jana Jetřicha ze Žerotína ze strany druhé. Císař Rudolf svým příkazem poručil výše uvedeným správcům, aby panství postoupili.

Protože se jedná o smiřické panství, snad neuškodí, uvedeme-li si, že o rok později (roku 1590) poručníci dětí Jaroslava Trčky Johana Trčková ze Žerotína na Opočně, Mikuláš Trčka na Nové Želivi a Jiří hrabě z Gutnštejna na Rýzmburku skupili všechny díly za 80 000 kop českých grošů (od bratří Trčků za 35 000 a od Jana Jetřicha za 45 000). Jen malá část byla zaplacená hotově – většina byla proplacena dlužními úpisy.

Smiřice zůstaly v majetku Trčků a pro jejich dějiny je charakteristické, že zůstaly ve stínu výstavnějšího a významnějšího Opočna.

1589

Do smiřického katastru patří i osada Trotina – dříve označovaná Trutina. Zalistujeme-li v Pamětech Smiřic od Josefa Zemana a v kapitole Mlýny na bývalém panství smiřickém zjistíme, že i zde najdeme zajímavost vztahující se k našemu seriálu „9 v dějinách Smiřic“. Dočteme se zde, že Trotina patřila k rodovské tvrzi a zpráva z roku 1589 říká, že na Trotině byl v té době mlýn, hospoda a také řeznický krám. Uznáte, že tento údaj stojí za zaznamenání?

A čtème dál. Dozvíme se, že tento mlýn patřil v roce 1651 Jakubovi Ličkovi. Roku 1685 byl mlýn dán milostivou vůlí hraběcí milosti pana Ferdinanda Leopolda Fridricha ze Šporku k dědičnému držení a užívání Jiřímu Ličkovi za 50 kop míšeňských, které měl on i jeho dědici postupně spláceti. Mimo to musel odvádět úroky, kontribuci (*daň, zvl. pozemková*) a nájem. K mlýnu patřily dva kusy pole, louka a dvě pastviny. Mlynář musel slíbit, že on i jeho dědicové „budou hleděti, aby mlýn ke zkáze nepřišel nebo aby nepřišel do úpadku. Kdyby však něco takového se našlo a kdyby mlýn nezaopatřil všemi přípravami, tedy si vrchnost tu výjimku podstatně vysazuje, že by si jiného, podstatnějšího a lepšího mlynáře vyhledala, mlejn jemu prodala, do něho uvedla a v něm usadila.

Ale kdyby z dopuštění božího skrze rozlité vod nějaká škoda, roztržení země státi se mělo, tedy k napravení takových ruin dostane mlynář pomoc a to dřívím z panských lesů a lidmi poddanými robotou.“

Vrchnost dávala mlynáři ročně jeden dub na lopatky, fůru habrů na palce kol, fůru dříví na klíny a jednu borovici – tu „ale z lásky, kdy ji vrchnost bude chtít dát“.

V uvedeném zápisu je také vyznačeno, které vesnice musely mlít v trotinském mlýně. Mleli na Trotině sedláci a ze Sendražic a Rodova v tomto mlýně mleli jen „zahradníci“ – tj. chalupníci s menší usedlostí.

1619

Nepřemýšleli jste někdy o tom, jak to vypadalo ve Smiřicích před 400 lety? Víme, jak vypadal v té době zámek? Rozhodně nemůže být z té doby fotografie a nemáme k dispozici ani kresbu. Na naše zvědavé otázky dostaneme odpověď ve starých urbářích.

urbář – zastarale také urbár – soustavný soupis poddanského pozemkového majetku a důchodů vrchnosti z něho plynoucích

Staré urbáře jsou dnes uschovány ve státních archívech. V urbáři z roku 1550 bychom se dočetli, že ve Smiřicích tehdy žilo dvacet rodin: Mikuláš Hýčka, Svatoň Svaták, Zachariáš Trnka, Alžběta Petrová, Kateřina Davidka, Marek Šandera, Mikuláš pekař, Antonín Vlach, Martin Ventura, Pavel Medek, Jiřík Sovák, Alžběta Vestecká, Anna Vaňková, Dorota Hyšková, Dušek švec, Michal Michaleč, Anna Beneška, Jan Martinů, Jakub švec a Salomena Banhalová (neobjevili jste mezi nimi své předky?).

V roce 1588 vypracovali další urbář Adam Syrius a Jan Staroměstský z Třebechovic. Urbáře byly postupně doplňovány a aktualizovány. Aby nám to dobře zapadalo do našeho seriálu s „9“, podrobně se začteme do urbáře z roku 1619:

„Tvrz Smiřice od kamene, sklepy pro víno a pivo i jiné, dolení, vrchní, klenuté pro všeliký potřeby chování, kuchyní, spížírnu, světnicemi, komorami se vším dostatkem dosti nákladně i s vodou na tvrz hnáním vystavěna.

Vokolo tý tvrze jsou také dva příkopové dosti hlubocí skrze kteréž voda z Labe se vším dostatkem jde, jeden zděný a druhej místem dřívím a kolím vybitý a zábradlí obloukovaný. V kterýžto příkopích ryb říčních rozličných letního času pro dělníky i čeládku na spěch k lovení jest.

Mezi těmi příkopy jsou veliké valy a náspy, na kterých tráva roste a kteráž jsou lidem pronajímána... Na týchž valech jsou také poctiví sklepové sklenuté pro víno i pivo a třetí pro maso letního času a lednice při něm k chování a udělání jsou, na předhradí též tvrze jest prádlo, stodoly, marštale pro koně špitálské a vozníky.

Vedle těchto marštalí jsou také jiné nové marštale od kamene pro koně jízdné a při ní dvě světnice, nahoře poctivé obilnice, k tomu pokoje nákladně vystavěné i tak cihlou přikryté jsou, za těmi marštalemi jest bečvárna k děláním sudů a také k jejich mytí, za tím vším stavením pivovar se dvěma spilkami klenutými, za ní kovárna a nad ní světnice pro čeládku pivovarskou a podle toho sladovně s hvozdem sklenuté a nad tím veliký dvoje podlahy k svážení, k skladování pšenice, k štokům spouštění, k polívání jí dosti prostranné a také sušených sladův k shromažďování a jinejmi potřebami pivovarskými se vším dostatkem a plným hospodářstvím spravený a opatřený jest.

V kterýmžto pivovaře šest, pět, čtyři a nejméně tři váry po 20 korcích sladu se svažuje a po 26 sudech z každého varu vystavuje a do roka jich bývá přinejmenším učiněno 200 varův.

Mezi sladovni a pivovarem jest také dvorec, v kterémž velicí a malí chlívkové jsou, v kterýchž se přinejmenším, poněvadž k tomu dostatek mláta a pomyjí a kvasnic jest přechovaly a přes 2 1/2 kopy chovati a na mlejny dosti vepřův k krmení jich potřebě domácí i prodeji míti může, chovati může k tomu také psinec pro chrty a psy. Vedle sladovně jest také pekárň, a nad tou pekárňi pokoje úředníkův a vedle tý marštal a světnička vrátnému udělána jest.

Za těmi všemi staveními jsou také poctivé štěpnice rozličného ovoce vyštěpované do množství kop... kterážto štěpnice vodou obehnána a opuštěna jest.

Z předhradí jda bránou jest mlejn o třech kolách moučných a dvou stupách od dřeva dobře vystavěný... Druhý mlejn jest také při bráně o třech kolách moučných a dvou stupních dobře vystavěný... při témž mlejně jest také pila dobře stavěná.

K též tvrzi jsou také řeky kteréž slove Labe... v kteréž dostatek ryb rozličných a rakův a časem se i losos trefí lapati.

Za potoky cožkoliv se stržuje, i také čeledi jich do dvorů nahoru vydává, to se vše za žádnéj užitek nepokládá, nežli na vychování čeledi i za platy jim při témž pivovaře a bednářům a kovářům zanechává. Vedle sladovně jest také dole světnice a sklep a nad tím pokoje úředníkův a písařův od kamene dobře stavěný. Podle těch pokojů jest také marštal pro valachy myslivecké a dvorec pro ptačí psy, při tom jest světnička vrátnému udělána. Za hvozdem a pivovarem jest také dvoreček, v kterémž velicí a malí chlívkové k chování psů a chrtů. Později byl vystavěn nový kamenný mlýn o šesti kolech. Kromě toho vybudován nový mlýnský náhon vyúsťující nad Lochenicemi o délce 120 provazců (asi 3,7 kilometrů). Za městečkem jest také poctivá obora, kde je domek pro oborníka.“

NÁMĚT NA VYCHÁZKU

Už jednou jsme vás prostřednictvím našeho Zpravodaje pozvali na procházku do nejbližšího okolí Smiřic. Těžko lze odhadnout, kolik našich čtenářů využilo nabídku. Přesto si vás trouláme pozvat na druhou procházku ze Smiřic východním směrem.

Tak jako to bývá u naučných stezek, i my při našem malém putování budeme mít zastávky. Zahájíme před budovou městského úřadu – před radnicí. A to bude naše

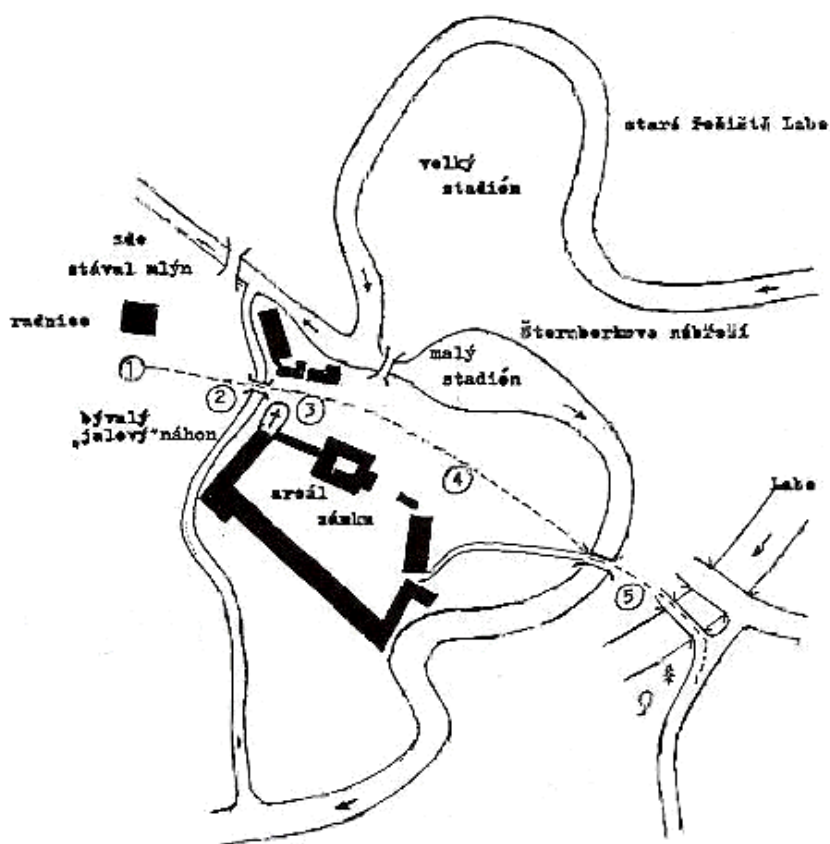
1. zastávka:

Není tomu ještě tak dávno, kdy před radnicí stávaly budovy bývalého lihovaru. Ale představte si, že patrně až do 18. století v tomto místě nebyly Smiřice. Tak co tedy??

V žádném případě už ve Smiřicích nemůže žít pamětník, který by tuto dobu pamatoval. Fotografování v té době neznali a nemáme ani kresbu. Využijeme však zápisů smiřických kronikářů (Mitiska a Zeman), abychom se dověděli více. Západně od tvrze (zámku) bývala

nejdříve močálovitá krajina, která spolu s Labem tvořila přirozenou ochranu pro obyvatele tvrze. V místě dnešního nádraží bývala ves Smiřičky – někdy také nazývaná Malé Smiřičky. Smiřičky patřily ke zboží sendražickému a teprve v 15. století přešly ke smiřickému panství. Smiřice mívaly svého rychtáře a byl zván starším rychtářem a Smiřičky měly tzv. mladšího rychtáře. Ještě roku 1758 je připomínán starší a mladší rychtář. Od roku 1687 zde byl navíc císařský rychtář – často zvaný hraběcí rychtář – purkmistr.

Kromě Smiřiček měla být kdysi v prostoru dnešního nového Dřevotvaru další osada a podle Mitisky zde mělo být i popraviště. V místě hospodářství Zderaz bývala ves stejného jména a byl zde kdysi i zámek. A kde tedy byly vlastní Smiřice(?!). Tam se vydáme – vykročíme východním směrem. Doufáme, že vám ještě nezevšedněl pohled na zámecký kostel, který je od loňského roku v novém „kabátě“. Pro lepší orientaci při dnešní procházce vám poslouží plánec okolí zámku, který zachycuje stav před regulací Labe a mapka okolí Smiřic. Čísly v kroužku jsou označeny jednotlivé zastávky.

2. zastávka:

Tuto zastávku zvolíme na úrovni sousoší, které je před kostelem. Toto sousoší stávalo dříve před zámek a nechala je tam umístit 16. května 1740 hraběnka Marie Terezie rozená Šternberková pro posílení náboženského citění svých poddaných. Sousoší představuje Apotheosu sv. Jana Nepomuckého.

apotheosa = apoteóza = zbožnění (v antice), přeneseně nadšená oslava

Sousoší stojí přibližně v místě, kde dříve protékalo pravé rameno Labe, kterému se také říkalo „jalový náhon“. Tento vodní tok tvořil přirozenou hranici historických Smiřic. Do Smiřic mohli pěší přicházet po mostě a těžké vozy projížděly brodem. V 19. století byl vybudován řádný most.

Stará fotografie nám znázorňuje most a pod ním splávek. V pozadí je vidět budova Dvorany. Jalový náhon byl zasypan a most zrušen v roce 1948. Půjdeme dále a na úrovni Památníku osvobození bude naše

3. zastávka:

Nyní jsme teprve na území historických Smiřic. Svou rozlohou byly dříve hodně malé. Podle urbáře z roku 1550 zde bydlelo 20 (dvacet) rodin – tři domy byly na místě dnešního kostela. Na označení sídla městem se to zdá málo, ale ještě i dnes je v západních Čechách městečko, které má 70 stálých obyvatel – tj. kolem 20 rodin. Toto městečko se jmenuje Rabštejn nad Střelou (je zde zámek, kostel a u městečka naleziště břidlice – pokud pojedete směrem k Plzni, určitě se zde zastavte a projděte si i naučnou stezku).

Jak vypadala smiřická tvrz na přelomu 16. a 17. století se dočteme na jiném místě Zpravodaje. Poznáme, že se zde vařilo i pivo. A pivo se pije v hospodě. Někde v místě dnešních domů č. 125 a č. 126 (Dvorana a bývalá radnice se školou) býval podle Mitisky hostinec U zeleného stromu. Podle Zemana zde bývala dřevěná hospoda – dům řečený Sladkovský.

Rychtáři nejdříve úřadovali ve svých bytech. V roce 1689 (zase letopočet s 9 na konci!) zakoupilo město uvedenou hospodu od Anny Zimové roz. Balcarové – vdovy po Tobiaši Zimovi za 800 zlatých míšeňských. V přízemí se nalézala šenkovna (podle Mitisky nalejvárna) a arest (vězení). V prvním patře byla rychta a školnice (školní třída). Rychta měla podloubí, kde se v době trhů prodávalo zboží u pronajatých stánků. Tak to bylo do roku 1839 (všimněte si, že opět zde je 9!), kdy dřevěná rychta – radnice – při požáru města shořela. Nová zděná radnice tu je od roku 1857 a vloni byla dokončena modernizace tohoto domu. Jen smiřické erby nad vchodem dnes

připomínají, že zde bývalo sídlo městské správy.

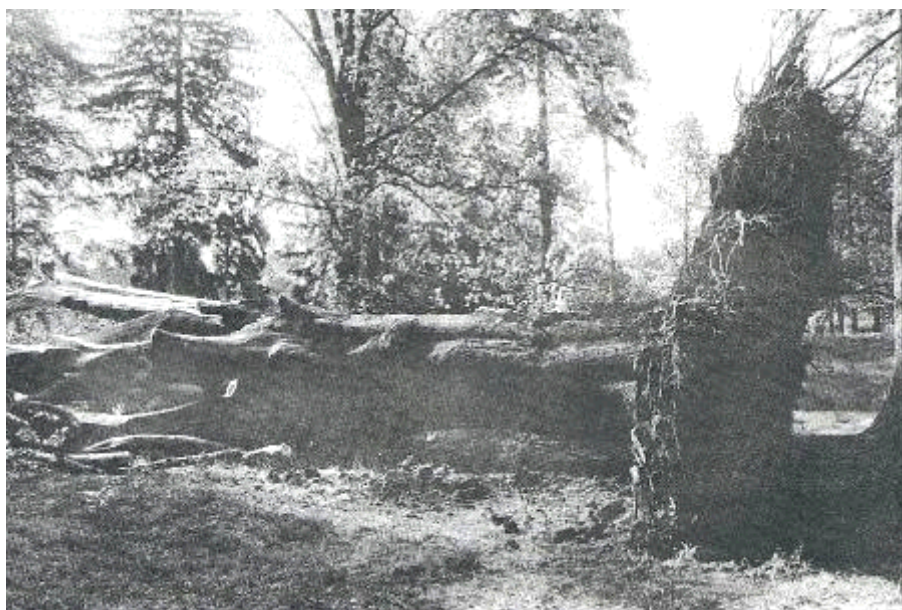
Silnice z města nevedla „parkem“, ale kolem levého ramene Labe po Šternberkově nábřeží (za dnešním malým stadiónem). Parkem nebylo možno dříve procházet, protože kolem parku bývala kamenná zeď. Zbytek této zdi byl zbourán po II. světové válce. Na začátku parku téměř pod okny zámku bývaly dříve sklepy patřící k masným krámům. Baron Liebig sklepy odkoupil a zrušil. Jako náhradu nechal postavit lednici u nádraží. Liebigové nechali upravit zámek a šindelovou střechu nechali nahradit břidličnou krytinou (v nedávné době byla nahrazena eternitem). Půjdeme dále do parku, kde bude naše

4. zastávka:

Stojíme uprostřed parku. Bylo by třeba chápat, že pro město je velmi cenné, že zde máme kousek pěkné přírody, kterého bychom si měli vážit. Rodina Liebigů zasáhla významně do vývoje Smiřic. Byl to Liebig mladší, který dal upravit park a dal zde vysadit některé exotické a vzácné dřeviny. Některé z nich dožívají a při silnějším větru bývají vyvráceny. Tím se zužuje druhová pestrost. Chtělo by to odborníka, nadšence a movitého mecenáše, který by pomohl zachovat dendrologickou hodnotu parku.

Uvažování lidí nebývá vždy nejlepší. V době tzv. první republiky vedlo město neustálé spory s Památkovou péčí. Město chtělo tuto část města „modernizovat“. Mělo zde být vybudováno náměstí a průtah silnice parkem. Ve 30. letech byla provedena regulace Labe a průtah silnice parkem byl uskutečněn v kompromisnějším řešení. Jak je už výše uvedeno, zeď kolem parku zmizela po válce. V prostoru parku měla být postavena sokolovna a prostranství pro manifestace. Za německé okupace zde „hospodařila“ vojenská posádka, která v parku vykácela některé stromy a měla zde parkoviště aut.

Později zvítězil správný názor na význam ochrany přírody. V 70. letech byl park naopak rozšířen i a cestu do zámku, byly vysázeny nové stromy a vyasfaltovány pěšinky. Pro děti je zde pískoviště a pro posezení jsou zde lavičky. V 60. letech sem chodívali občané poslouchat slavíka a děti rády pozorovaly skotačení čiperných veverek ve větvích stromů. Padlé kmeny stromů zde byly ponechány pro hmyz.

Fotografie vyvráceného stromu od p. Václava Prostředníka se dostává do tohoto čísla Zpravodaje a do článku Námět na vycházku navíc. V době, kdy už byl tento článek napsán, silný vítr vyvrátil v parku další dva letité stromy. To podporuje již napsanou myšlenku o potřebě postupného

doplňování stromů v parku. Byli jsme však informováni, že i zásluhou Ing. Jindřicha Litomiského byly v parku vysazeny různé i vzácné dřeviny. Některé však byly poničeny a některé vytaženy ze země a doslova ukradeny. Je to škoda a ukazuje to na malou kulturní vyspělost některých našich spoluobčanů.

5. zastávku

zvolíme proto, abychom si pověděli, co představuje uprostřed našeho vyprávění o parku fotografie neznámého mostu – neznámý je pro ty, kterým je méně než 50 roků. Podle plánu okolí zámku poznáme, že hranici parku vytvářelo hlavní rameno Labe. Most znázorněný na fotografii by nám umožnil dříve přechod přes Labe. Most byl však dříve určen pro potřeby zámku a aby i obyčejní lidé nechodili přes zámecké nádvoří, bývala na mostě železná brána. Po regulaci Labe bylo koryto postupně zasypano a most byl zbořen jako nepotřebný.

Pomyslně přejdeme tento most. Zní to neuvěřitelně, ale dříve bychom se dostali do lesa – do obory. Výměra lesa nebyla malá – 5000 jiter.

Jitro = 1600 čtvereč. sáhů = 2 korce = 3 míry = 5754,64 m²

Lze si vypočítat, že výměra lesa byla přibližně 2900 hektarů. To už je dost velký les – vždyť zasahoval až k Černilovu k lesu Kaltouzu. Byl to zmíněný baron Liebig, který dal lesy kolem Smiřic vykácet a pořezat ve své parní pile. Ještě dlouho však občané cestu do Číbuze nazývali cestu „Oborou“.

Někde v těchto místech se v rozvodněném Labi utopil syn jednoho měšťanosty ze Smiřic. Jak bylo dříve zvykem, otec dal na tomto místě postavit kapličku. V době stavby josefovské pevnosti (po roce 1780) byl u kapličky hřbitov – pohřbívali se tam ti, kteří nevydrželi těžkou práci při stavbě a umřeli. Kaplička i hřbitov byly zrušeny v roce 1825.

Regulace Labe zde všechno změnila. Dnes už není možno určit, kde byla kaplička a hřbitov – nezbyla ani památka. Přejdeme starý Tyršův most a kolem lesíka a zahrádkářské kolonie dojdeme březovou alejí k mostku přes potok, který sem přitéká od Smržova. Kdysi byl potok přehrazen a používal se ke koupání. Zavadnost vody si vynutila zrušení „Plivátek“ a od té doby nemají Smiřice žádnou možnost koupání.

Půjdeme dál po silnici. Relativně nedávno zde ještě byla rozbitá a blátivá cesta. Dříve lidé chodívali hodně pěšky. Cestu do Číbuze si krátili zkratkou přes louky. Nyní jsou zde pole, proto půjdeme ukázněně po silnici až ke třem mostům, kde bude naše

6. zastávka:

Nevrtá vám hlavou, proč ty mosty tady vlastně jsou? Ve starých zápisech na číbuské faře bychom se dočetli, že mezi Číbuzí a Smiřicemi byly „samé říce“ (proto prý Smiřice!), roz. samé řeky. Ve farní pamětní knize se dovíme, že Labe mělo nejméně tři ramena. Neproudilo to třetí rameno právě zde v místě těchto mostů? Ještě před 30 lety byly u mostů prohlubně plné vody a obklopené stromy a keři. Jedné této vodní ploše se říkalo Bezedňák – ve smiřických pověstech jsme si uvedli, že se měl v Bezedňáku utopit vůz s koňmi i s kočím.

Před regulací Labe bývaly časté povodně. Voda se rozlévala po lukách a polích až k Číbuzi a k Hubílesu. Vody bylo tolik, že z Číbuze do Smiřic a naopak se lidé dostali pouze na lodičkách. Velká voda se přihnala někdy tak rychle, že lidé museli hledat záchranu na stromech. I proto snad v tomto místě byly a zůstaly zachovány mosty (pokud čtete seriál o devítkách, pak vás může zaujmout, že jedna velká povodeň vznikla v prosinci roku 1839 a trvala až do 6. ledna 1840).

Za Bezedňákem bývala další zkratka přes pole. Nyní je zde nevábné hnojiště. Bezedňák samotný zůstane už jen zapomenutou minulostí. Nejdříve zde vznikla „divoká“ skládka. Nyní je zde po rekultivaci pole.

Po silnici dojdeme až ke křižovatce se silnicí Hradec Králové – Josefov. S devítkami v datech to vychází až neuvěřitelně, ale tuto silnici nechal zbudovat Karel Klier v roce 1839. Silnice se hodně klikatí mezi poli a připomíná, jak byla dříve ctěna vlastnická práva. Pokud vlastník nedovolil, silnice se musela jeho poli vyhnout.

V pozadí pod mírným návrším je vesnička Hubíles – dříve také zvaná Hubilesy. Na konci 15. století patřil Hubíles ke smiřickému panství a do roku 1770 byl součástí číbuské rychty. Nyní je osadou obce Smržova. V prostoru mezi silnicí a touto vesnicí je území i dnes ještě na mapách označované V rybníkách. Rybníky tu dříve skutečně byly a byly zrušeny až roku 1900.

My půjdeme po silnici směrem k Hradci Králové. Dojdeme až k mostku přes Malostranský potok. Potok býval dříve nazýván Čibr a byl opředen mnoha pověstmi. Pokud bude sucho, odbočíme za mostem doleva a vystoupíme na kopec. Obejdeme-li pole na kopci, zjistíme s překvapením, jak krásný je odtud rozhled na všechny strany (pokud ještě více nevyrostou stromy!).

7. zastávka:

Mezerou mezi stromy najdeme výhled na Smiřice a Holohlavy. Udiví nás, že věž smiřického kostela vidíme téměř uprostřed mezi oběma holohlavskými hydrogloby. Jen o trochu více napravo uvidíme holohlavský kostel. Budeme se postupně dívat ve směru hodinových ručiček (doprava). Nejdříve určitě nepřehlédneme komín černožické výtopny. V místě Černožic zahlédneme budovy přádelny Novatex (dříve TIBA). Za normální viditelnosti uvidíme Zvičinu a při nezvykle dobré viditelnosti i Krkonoše.

Více vpravo uvidíme Jaroměř a Josefov. Více vpravo a blíže postupně uvidíme Vlkov, Bílý kopec s bývalou „Rasovnou“ – později kafilérií. Ještě více vpravo na kopci uvidíme smržovský „Bílý dům“ – sídlo zemědělského družstva Smržov. Potom mnohem dále uvidíme na obzoru hydroglobus, který je až nad obcí Libřice. Ještě více vpravo uvidíme černilovský katolický kostel sv. Štěpána (v Černilově jsou tři kostely).

Nyní zaostříme naše oči na blízko. Je zde osada Číbuze, která patří ke Skalici. Nemůžeme přehlédnout tři velké budovy: školu, faru a kostel. Kde bývala fara, byl kostel a bývala tam i škola. Fara bývala dříve nazývána farou skalickou. O této faře jsou záznamy starší než záznamy

o Smiřicích. První písemný záznam o škole pochází z roku 1603 (i škola zde byla dříve než ve Smiřicích). Při požáru obce v roce 1756 škola vyhořela. V roce 1766 byla postavena nová dřevěná budova školy. Tato zděná budova školy byla postavena roku 1829 a v roce 1908 už byla pětitřídní. Učilo se zde do roku 1975 a od té doby je zde mateřská škola. Původní kostel sv. Václava zde byl z roku 1601. Byl také značně poškozen při uvedeném požáru obce. Požár způsobilo neopatrností pruské vojsko, které zde bylo v době sedmileté války. Kostel byl ihned opraven do dnešní podoby.

Svým zrakem sledujeme obzor. Vedle kostela vpravo uvidíme vesnici Bukovinu. Dále daleko vzadu je věž kostela na Novém Hradci Králové. Dále vpravo a hned pod kopcem je bývalý Voženílkův statek a za ním je vidět zalesněný kopec nad obcí Skalice – Pardědub. Na tomto kopci byly nalezeny archeologické doklady starověkého osídlení. A opět daleko na obzoru je vidět nejvyšší bod královéhradeckého okresu – vesnice Chlum. V čibuzské farní kronice bychom se dočetli, jak v roce 1866 sledoval pan farář s osadníky dalekohledem i prostým okem prusko-rakouskou bitvu. Musel být tehdy čistší vzduch, lidé měli lepší zrak! A to už se nám objevuje na obzoru smiřické silo. V popředí před Labem se nám naskýtá nevábny pohled na důsledky civilizace – na skládku odpadků.

Vrátíme se pod kopec na silnici a budeme pokračovat po silnici směrem k Hradci Králové. Za hospodářstvím zahneme doprava na polní cestu. Nejdříve mineme vodní plochu vzniklou vytěžením písku a potom přejdeme kolem smetiště, kam vozí odpadky i z Hradce Králové. Tato skládka by se už neměla více rozšiřovat. Napadá však Nerudovská otázka „Kam s ním?“ – tedy s odpadem. Řešení této otázky způsobuje vrásky na čele našemu smiřickému starostovi, primátorovi Hradce Králové i přednostovi Okresního úřadu ing. Jiřímu Vlčkovi. Pomoc je hledána i v zahraničí. Proto přijelo do Hradce Králové 25 zástupců dánských měst. Předávali své zkušenosti s řízením státní správy a především při řešení otázek ochrany životního prostředí. Byli velmi mile překvapeni nádherným prostředím Hradce Králové. Představte si, že se byli podívat i na tuto smržovskou skládku odpadků! Vůbec se nelze divit tomu, že zde byli doslova rozčarováni. Věřme, že při jednání s primátorem Hradce Králové ing. Martinem Dvořákem našli možnosti řešení skládky domovních odpadů pro Hradec Králové a podle dřívější úmluvy i pro Smiřice. Ukládání odpadků zajišťuje firma s dánskou účastí BMW.

Půjdeme dál a na křižovatce polních cest se ještě jednou zastavíme a bude to naše

8. zastávka:

Těžený písek i červená ornice nám naznačují, že celé toto území vzniklo naplavením. Koryto (spíše koryta) Labe během staletí měnila svá řečiště. V historické době zde bývalo třetí rameno Labe. Někde blíže ke Skalici býval ještě někdy v 15. století dřevěný mlýn a most. Při povodni vše odnesla voda a dnes už tu nezbyla žádná památka.

Na cestu domů se vydáme polní cestou vpravo. Tato cesta je červeně označená turistická cesta z Kunětické hory, přes Hradec Králové a Smiřice až do Velichovek. Na úrovni smiřického kostela najdou někteří odpověď na otázku, odkud je vidět, že hrot věže kostela je nakřivo. Možná, že byste si sami nevšimli. Věřím, že už dál nepotřebujete průvodce a trefíte domů.

Najděte si čas na sobotní nebo nedělní vycházku – sami nebo s dětmi. Mezi zásady dobrého způsobu života patří i aktivní odpočinek. Neuškodí, když kromě cesty do zaměstnání, na nádraží, do obchodů nebo do hospody, poznáme ještě něco navíc.

Lékař radí

Kdo zdravě žije – VYHRÁVÁ

FAKTA O ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ

Naši čtenáři jsou pravidelně seznamováni se stavem znečištění ovzduší ve Smiřicích. V tomto čísle přinášíme souhrnnou tabulku a graf za období 15 uplynulých měsíců. Velmi názorně můžeme sledovat, jak se mění znečištění našeho životního prostředí.

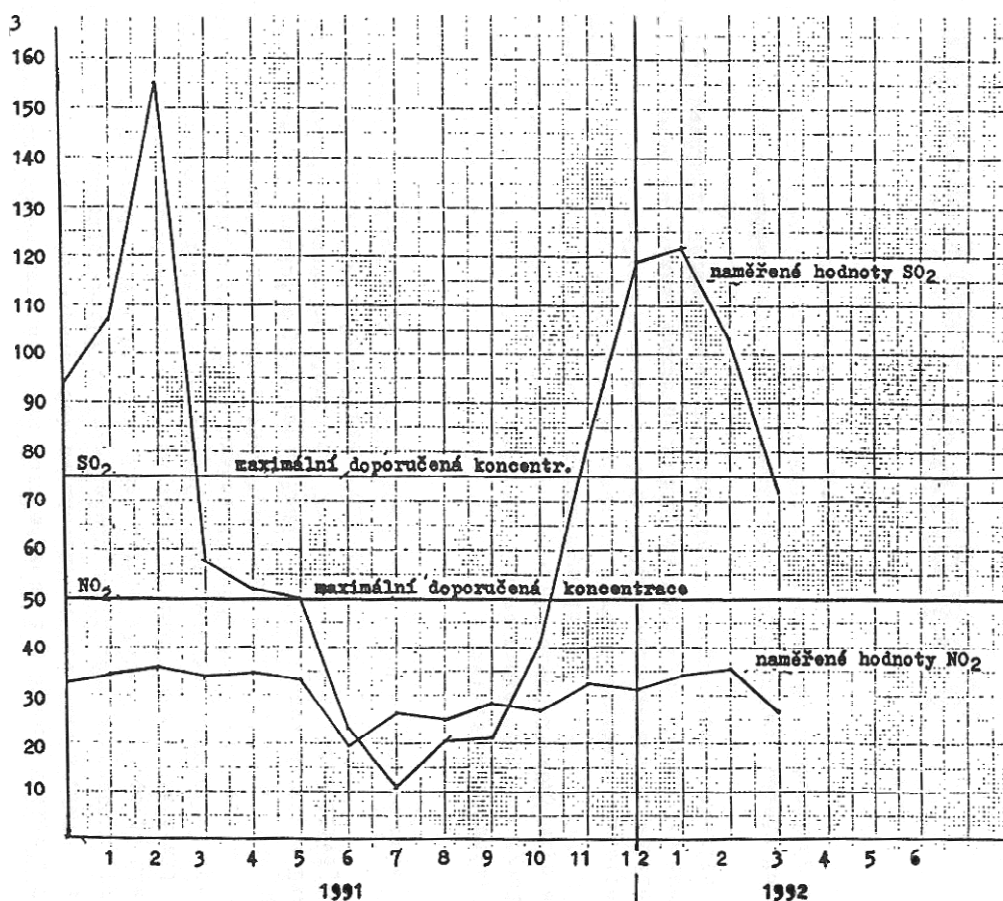
Je sledována přítomnost dvou znečišťujících složek – oxidu síry SO_2 a oxidu dusíku NO_2 . V předcházejících číslech jste se mohli dočíst, že je ve Smiřicích trvale a průběžně měřen stav znečištění ovzduší. Při dlouhodobém měření nemůžeme zjistit okamžité hodnoty – jsou zjišťovány průměrné hodnoty za měřené období (zhruba za období jednoho měsíce).

Pro oxid síry je jako dlouhodobá maximální doporučená hranice určena průměrná hodnota $75 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (75 mikrogramů na 1 metr krychlový) vzduchu. Uveřejněný přehled i graf ukazují, že maximální doporučené hodnoty přítomnosti SO_2 jsou překračovány (i na více než dvojnásobek!) v zimních měsících. Zatímco znečištění SO_2 v červenci 1991 dosáhlo přibližně 15 %, v únoru 1991 činilo znečištění SO_2 207 % maximální doporučené hranice. Protože plynofikace vytápění dosáhla ve Smiřicích vysokého stupně a protože zemní plyn neobsahuje síru, znečištění ovzduší ve Smiřicích oxidem siričitým musí pocházet z jiných zdrojů. Ukazuje se, že viníkem je černožická výtopyna. Proto zastupitelé města vyvíjejí velké úsilí o nápravu (přichází v úvahu např. plynofikace výtopyn a nebo zastavení jejího provozu).

Při spalování (i při spalování zemního plynu) vznikají oxidy dusíku. U NO_2 jsou pro dlouhodobé měření doporučeny průměrné maximální hodnoty $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Tabulka i graf ukazují, že ve sledovaném období dosáhly hodnoty NO_2 v ovzduší 38 až 70 % doporučené hranice. Zde je nutno si uvědomit, že měření je prováděno v těsné blízkosti hlavní komunikace. Automobily svými motory také produkují NO_x – proto se tyto hodnoty v průběhu roku mění méně. Podklady pro tento článek poskytl pan Václav Klimeš, vedoucí hospodářsko-správního odboru Městského úřadu ve Smiřicích.

Znečištění ovzduší ve S m i ř i c í c h

měsíc	$\text{SO}_2 \mu\text{g}/\text{m}^3$	$\text{NO}_2 \mu\text{g}/\text{m}^3$
maxim. doporuč. hranice	75	50
leden 1991	107	34,9
únor	155,2	35,6
březen	58,3	24,4
duben	52,6	24,7
květen	50,5	23,4
červen	23,8	19,9
červenec	11,2	26,6
srpen	20,4	25,2
září	21,4	28,8
říjen	41,7	27,4
listopad	82,9	32,7
prosinec	119,3	31,3
leden 1992	121,7	34,3
únor	103,1	35,6
březen	72,4	27,5

Smiřice, dne 23. 4. 1992

Vypracoval: V. Klimeš, vedoucí HSO

CO TRÁPÍ OBČANY SMIŘIC A OKOLÍ

Problémy města se dostávají i na stránky krajských i okresních novin. Přečtěte si, co napsal Hradecký kurýr k problému černožické teplárny:

„Již téměř dva roky probíhá zkušební provoz teplárny KOLI v Černožicích. A proč jen provoz zkušební? Ke kolaudaci této stavby mělo dojít již 8. 4. 1991. Protože nebylo dosud instalováno odsiřovací zařízení, byla pouze odložena platnost rozhodnutí. Do 31. března tohoto roku měl investor předložit návrh odsiřovacího zařízení nebo plynofikace kotelny.

Od Plynoprojektu Praha se objevilo ještě třetí řešení s využitím plynogenerátorových jednotek pro výrobu elektrické energie s využitím „odpadního“ tepla. Zkušební provoz výtopy byl prodloužen do 31. května tohoto roku.

Jak je vidět, velkokotelna, která vznikla v době hospodářského centralismu, zamotává hlavu všem zainteresovaným již prakticky dva roky. V současné době jde „pouze“ o to, nalézt z různých zel to nejmenší. To nebývá vždy nejsnadnější. Zdánlivě nejjednodušší řešení vypadá i neúčinnější – proč tuto kotelnu neodstavit úplně? Toto řešení by mělo za následek ztrátu zaměstnání ve všech podnicích odkázaných na dodávku tepla.

Problémy nepřináší pouze černožická kotelna. Na řešení čeká i kotelna bývalého Bytového

podniku umístěná ve středu města. Město dalo na svůj náklad vypracovat studii na plynofikaci této kotelny. Město však potřebné peníze nemá a bytové družstvo se zatím tváří zcela netečně.

Zatím je možno konstatovat, že situace smiřických občanů je nezáviděníhodná.“

(šk)

CAUSA KOTELNA

Za účasti starosty města, zástupců odboru výstavby, Stavebního bytového družstva Hradec Králové a realitní kanceláře se konalo na Městském úřadu ve Smiřicích další kolo jednání ohledně uhelné kotelny u smiřické pošty. Provozovatelem této kotelny, která zajišťuje vytápění a zásobování teplou vodou 36 družstevních bytů a některých obchodů a služeb v majetku Okresního úřadu v Hradci Králové, je realitní kancelář smiřického městského úřadu. Právě zajištění budoucího provozu této kotelny je hlavním sporným bodem, který se zatím nepodařilo vyřešit. Stávající a již dožívající kotelna zvláště v době inverze znečišťuje životní prostředí uprostřed města. Určitý postup byl dohodnut. Zástupci města předali stavebnímu bytovému družstvu studii na plynofikaci kotelny. Městský úřad zajistí aktualizaci studie s ohledem na změnu cen. Pokusí se zajistit alespoň část potřebných finančních prostředků (buď za pomoci Okresního úřadu v Hradci Králové nebo formou dotace na ekologické stavby z fondu ochrany a čistoty ovzduší Ministerstva životního prostředí ČR). Pokud se však peníze na plynofikaci kotelny nepodaří zabezpečit, visí nad jejím budoucím provozem veliký otazník.

Jak hodnotí provoz této kotelny smiřičtí občané:

Martin Černý: „Je to špatné, dým se valí při zemi, někdy je celé náměstí zakouřené, a to tady chodí i školní děti. Jít některé dny do centra např. na procházku je vyloučeno. Určitě by se s tím mělo něco dělat.“

Margita Petráčková: „Já bydlím na sídlišti a provoz této kotelny nepociťuji.“

Tereza Pácalová: „Když je pod mrakem a vítr fouká směrem na náměstí, valí se příšerný čmoud po zemi a nedá se ani dýchat – měli byste to vidět. Divím se, že se tady ta kotelna stavěla, navíc v blízkosti školy. Naopak u nás v Govorově ulici se topí plynem a žádné problémy to nepřináší.“

Ivona Tichá: „Shodou okolností tam topí můj otec. Někdy je to hrozné, všude smog a kouř. Hlavně děti tím trpí, ale co se dá dělat – teplo být musí...“

Místní obyvatele netrápí ani tak, kdo bude tuto kotelnu provozovat, ale jak. Věřme, že se potřebné prostředky na tuto ekologickou stavbu nakonec najdou a občanům Smiřic trápení s kotelnou skončí.

(šk)

VE ZKRATCE

- 11. května byla znovu projednána možnost plynofikace a ekologizace provozu černožické výtopny. S podmínkou odstranění závadnosti provozu byla udělena výjimka do 31. 12. 1993.
- Městský hotel Dvorana (to je dřívější název) bude pronaját firmě AVANT. Město získá příjem z poplatků za konzumaci lihovin. U sálu Dvorany bude opravena střecha a provedena přístavba jevištního prostoru.
- O pronájem nebo zakoupení prostoru mezi silem a Dřevotvarem mají zájem dvě firmy. Přednost možná dostane firma Jelínek – výroba nábytku. Firma slibuje pracovní příležitosti!
- Nebyl uskutečněn převod základní umělecké školy a zvláštní školy ve Smiřicích pod Školský úřad v Hradci Králové. ŠÚ požadoval současně předání 420 000,- Kčs.
- Zájemci o pronájem tělocvičny si budou muset zvyknout na to, že bude třeba platit plnou taxu – t.j. v současné době 100,- Kčs na jednu hodinu. V pronájmu není zahrnut žádný výdělek – jedná se pouze o vyrovnání nákladů. Na zasedání městského zastupitelstva tak bylo rozhodnuto i v případě místní policie.
- Oprava střechy na staré školní budově je v současné době naprosto nutná. Na střechu bude položena hliníková krytina (ze střechy bývalé šrotovny). Práci provede místní firma pana Dostála. Za každý den prodlení při dokončení výměny krytiny bude celková odměna snížena o 500,- Kčs.
- Jak můžeme být rádi, že plynofikace ve Smiřicích je téměř hotova! V Černožicích zatím připravují projektovou dokumentaci. Chybí jim však to důležité – peníze v částce 8 mil. Kčs.

Následující článek byl upraven z důvodu dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů – byla vymazána data narození a adresy dětí a přesná data sňatku a bydliště snoubenců.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

UJÍMĚ NOVÉ OBČANKY

Děti narozené od 16. listopadu 1991 až do 30. dubna 1992
s trvalým bydlištěm ve Smiřicích a v Rodově:

Tíralová Monika
Košková Lucie

Kabudřová Kateřina
Vydrová Lucie
Martinová Lucie
Josef Jakub
Hojný Dominik
Jandera Matouš
Votrubcová Tereza
Škodová Šárka
Žilka Marek
Pergerová Veronika

Sň a t k y uzavřené v obřadní síni Městského úřadu ve Smiřicích
v období od 16. listopadu 1991 až do 30. dubna 1992:

listopad 1991	Milan Bradáč Lenka Šolcová Miroslav Svatoň Ivana Martinů
prosinec	Petr Kostelník Anna Snováková Tomáš Chrástil Dita Bayerová Stanislav Hořejš Jana Zobinová Miroslav Samuhel Romana Žilková
leden 1992	Miroslav Samek Michaela Russová
únor	Ladislav Bazala Jana Krámová Rudolf Prášek Blanka Kissová Miloš Zich Jana Pácaltová Pavel Bláha Jaroslava Merxbauerová
březen	Ladislav Hájek Renata Propilková Jiří Berný Lenka Prellerová Vlastimil Třenda Stanislava Šrámková Miroslav Šrámek Jitka Navrátilová

duben

Stanislav Kubeček
Světla Hlušíčková

Pavel Merkl
Monika Lelková

Pavel Sálus
Monika Šimková

Jaroslav Šrámek
Drahuška Horáková

Jaroslav Ondra
Zdeňka Trmalová

Milan Kabrhel
Lenka Barvínková

Pavel Schejbal
Iva Bakajová

Jan Isach
Iva Uškrtová

BLAHOPŘEJEME

našim jubilantům z období od 1. ledna do 30. dubna 1992:

85 let

Fumferová Anna
Urbanová Emilie
Luňáčková Marie

Smiřice, Jedličkova 163
Smiřice, Govorova 574
Smiřice, Palackého 25

80 let

Lášek Josef
Skořepová Anna
Zákravská Marie

Smiřice, Jedličkova 32
Rodov 78
Rodov 31

Odešli z našich řad...

		nar.	zemřeli:
Kozinová Zuzana	Smiřice 41	1898	10. 11. 1991
Vítová Marie	Smiřice 63	1926	29. 11. 1991
Škvrnová Libuše	Smiřice 170	1921	30. 11. 1991
Tomešová Marta	Smiřice 111	1908	1. 12. 1991
Dušek Václav	Smiřice 407	1898	6. 12. 1991
Urban Jan	Smiřice 455	1927	21. 1. 1992

Prokopová Marie	Smiřice 245	1916	22. 1. 1992
Štěrbová Františka	Smiřice 37	1913	23. 1. 1992
Haž Jaroslav	Smiřice 186	1912	1. 2. 1992
Nyplová Adéla	Smiřice 316	1905	6. 2. 1992
Brodský Václav	Smiřice 574	1912	2. 3. 1992
Endrýsová Anna	Smiřice 159	1909	6. 3. 1992
Kordač Josef	Smiřice 297	1959	5. 3. 1992
Schejbalová Růžena	Smiřice 412	1910	10. 3. 1992
Joštová Anna	Smiřice 33	1904	13. 3. 1992
Špaček Josef	Smiřice 574	1905	23. 3. 1992
Rubák Václav	Smiřice 190	1908	24. 3. 1992
Bukačová Josefa	Rodov 16	1914	28. 3. 1992
Hemelík Josef	Smiřice 461	1912	2. 4. 1992
Lenfeldová Jaroslava	Smiřice 574	1924	7. 4. 1992

Historie snad nezůstane jen vzpomínkou

MAUTNEROVÉ VE SMIŘICÍCH

Před několika měsíci se na našem trhu objevily výrobky firmy Mautner-Markhof. Před více než rokem se na Městském úřadě ve Smiřicích zastavila sympatická dvojice, manželé Mautnerovi z Markhofu. Prý jejich předek pocházel ze Smiřic.

Kdo by o tom mohl vědět? Je-li dlouholetý kronikář současně starostou, byť nedlouho, musí o historii města vědět skoro vše. S laskavou pomocí paní ing. Hladové (moje němčina je už značně omšelá), jsme se dohodli na tom, že rodina Mautnerů byla ve Smiřicích usdlá v roce 1752. Pravděpodobně i dříve.

Dnem 1. dubna 1752 je datována nájemní smlouva mezi majitelkou panství Marií Terezií hraběnkou z Gastheimu a nájemcem panské vinopalny a likérky „ve městě usdlým M. Mautnerem“. Následují další smlouvy až do roku 1841.

Čtyřicetiletý Adolf Ignác Mautner přesídlil do Vídně. Nikdy na své rodné město nezapomněl. Zřídil ve Smiřicích nejdříve „špitál“, později ho rozšířil o školku a chudobinec. Obojí vybavil značnou dotací. Za zásluhy o rozvoj průmyslu byl císařem dvakrát vyznamenán. Udělené řády byly spojeny s povýšením do stavu rytířského. I jako významný člen vídeňské, vlastně celoevropské skupiny podnikatelů zajížděl občas do Smiřic. Mezi bývalé spolumistry – byl totiž vyučen řezníkem. Asi se zde cítil lépe, než mezi šlechtou a průmyslníky.

Za soukromou činnost v sociální sféře a práci na rozvoji města se stal naším čestným občanem. Jeho poslední dopis městu je přijat 10. října 1889. Na Štědrý den téhož roku Adolf Ignác Mautner, rytíř z Markhofu, umírá.

Kontakty mezi rodinou a městem nezanikly. Přerušila je válka, nepřáli jim komunisté. Zdá se, že svoboda je opět obnoví. Zatím praprávnuci (možná je těch pra... ještě více) pilného a vynalézavého zakladatele rodiny rytířů Mautnerů z Markhofu začínají ze Smiřic podnikat na území ČSFR.

ING. LUBOMÍR KUPKA
starosta města

Z MOUDRÝCH MYŠLENEK:

J. Tuwim:

Nikdo učený z nebe nespadl, ale hlupáky jako kdyby shazovali.

B. Russell:

Je smutné, že hlupáci jsou tak sebejistí a lidé moudří plni pochybností.

AKTUALITY

DVĚ OLGY KOPECKÉ VE SMIŘICÍCH

Normálně by na tom nebylo nic divného. Jedna Olga Kopecká na fotografii pana Václava Prostředníka je žákyní 8. třídy zdejší školy a bydlí ve Smiřicích v Nývltově ulici a druhá Olga Kopecká je zástupkyní ředitele Československého oddělení rádia Svobodná Evropa a působí v Mnichově a bydliště má až v Americe. To už je velká shoda náhod.

Všichni známe pořad televize „Na pozvání Svobodné Evropy“. My bychom mohli nazvat náš příspěvek do Zpravodaje „Na pozvání do Smiřic“. Ano, na naše pozvání přijela 6. března tohoto roku do Smiřic paní Olga Kopecká-Valeská ze Svobodné Evropy.

Myšlenka o besedě pro děti s redaktory této po léta zavrhané a těmi nejrozmanitějšími přívlasky častované stanice se nám zprvu zdála přímo troufalá. Naše obavy se však rozplynuly po prvním dopise (nebyli jsme vůbec první, kdo pracovníky rozhlasu zval) a v březnu jsme mohli zasednout v místním kině k besedě, která byla určena především dětem.

Paní Valeská vyprávěla o svém životě, o práci ve Svobodné Evropě a odpovídala na četné dotazy

dětí. Její vyprávění bylo vlastně směřováno dotazy dětí, byl v nich vlastně vyjádřen zájem o vše. I s odstupem dvou měsíců zůstává takový pěkný pocit, který cítíme, setkáme-li se s milým člověkem. Tímto člověkem byla paní Valeská, na které bylo po celou dobu patrné, že se jí mezi námi líbí, že jí působí radost s dětmi hovořit. A děti určitě tuto radost cítily, protože jejich více než hodinová naprostá pozornost toho byla důkazem.

Jana Matičková
ředitelka MDDM

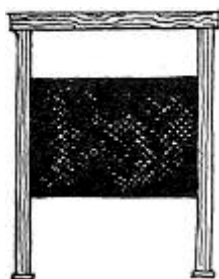
Abychom mohli naše čtenáře seznámit i s názorem paní Valeské, dáváme Vám ve Zpravodaji možnost přečíst si písemný záznam relace Svobodné Evropy:

Vysíláno Svobodnou Evropou v pořadu Panorama 14. 3. 1992

Výňatek z „odpovědny“

Milí přátelé, vítám Vás při poslechu dnešní rubriky, ve které reagujeme na vaše dopisy a telefonáty, a především na dotazy, které v nich vznášíte. K tomu bych chtěla poznamenat, že jsem měla v posledních dnech možnost odpovídat na mnoho vašich dotazů přímo, na besedách s posluchači Svobodné Evropy v severních a východních Čechách. Byl to pro mne nezapomenutelný zážitek, velmi cenný také pro přímý kontakt s posluchači, s jejich denními problémy a starostmi. Snad nejkrásnějším zážitkem bylo setkání se školní mládeží ve Smiřicích. Děvčata a chlapci mne zahrnuli otázkami, které byly namnoze originální a svědčily o zájmu naší nejmladší generace nejen o Svobodnou Evropu, ale i o cestování a o svět vůbec. Bystrost, otevřenost, zájem a ukázněnost chlapců a děvčat, kteří na besedu přišli, na mne udělaly hluboký dojem.

Olga Kopecká (Valeská)

Co je nového ve škole?

ZÍSKALI JSME MOŘSKOU RYBU

Ne, nebojte se, že v naší, stavbou téměř naruby obrácené škole, budeme budovat ještě mořské akvárium.

V závěru loňského roku uspořádaly děti naší školy peněžitou sbírku. Její výtěžek ve výši 822,- Kčs umožnil adopci mořské ryby chráněné Washingtonskou konvencí. Ryba zůstane ve svém dosavadním akváriu královédvorské zoologické zahrady. My se na ni budeme jezdit dívat

a sledovat, jak prospívá. Máme radost z toho, že můžeme i my nepatrně přispět k udržení a rozmnožení jednoho živočišného druhu, který je na naší planetě ohrožen.

Kromě osvědčení o adopci na rok 1992 jsme od vedení ZOO ve Dvoře Králové obdrželi i permanentní vstupenky. Navíc jsme získali sérii plakátů – fotografií mláďat zvířat a přehled o vývoji živočichů na Zemi od akademického malíře Zdeňka Buriana. Fotografie i přehledy se budou pěkně vyjímat v obnovené učebně přírodopisu, kde budou sloužit jako učební pomůcka i jako hodnotné výtvarné dílo.

Dík patří především dětem nejnižších ročníků a jejich rodičům, kteří přispěli na adopci nejvíce. Doufejme, že ti starší spolužáci budou následovat jejich příkladu, abychom mohli v příštím roce adoptovat některého z teplokrevných živočichů. Bylo by dobré, kdyby jméno smiřické školy bylo zapsáno v královédvorské ZOO do seznamu adoptivních pečovatelů.

Miroslava Dostálová, učitelka ZŠ

Po 7 letech je tu 5. ročník oblíbeného soutěžního festivalu písničkové legrace, humoru a švandy o putovní Smiřický hrnec 92. Festival se uskuteční v sobotu 27. června ve 12,00 a v 18,00 hodin.

Na festivalu budou účinkovat soubory: NADORAZ, Josef ŠTROSS, FOLK TRIO, PEPA NOS, LOJZO, BLUESBERRY, PALEČEK – JANÍK, POUŤOVÝ PROMENÁDNÍ ORCHESTR, herci KLICPEROVA DIVADLA, DUO ŤUK, BAREL–ROCK, Jan VODŇANSKÝ a SPOL., Jiří SCHMITZER, COUNTRY FUGA. Změna programu je vyhrazena.

Festival se uskuteční i díky finančnímu přispění sponzorů:

- z Hradce Králové: Investiční banka, Komerční banka, PROGRESTISK, ELBEX spol. s r.o., AUTO-MARKET, COUNTRY CLUB LUCIE, NERO-DIA spol. s r.o., MIKROCAR, půjčovna automobilů, MONTAS a. s., KRIF spol. s r.o.

- ze Smiřic: STÁTNÍ STATEK, AGRODAT a.s., AUTOKLEMPÍŘSTVÍ Juriček, HSC – chov jihoamerických činčil a.s.
- z Černožic: JONO – potravinářský velkoobchod, NOTEX spol. s r.o., IDEA – drůbežářské závody – spol. s r.o.
- z Pardubic: MAGNET, zásilkový obchod a VIDOCQ – hlídací a detektivní agentura

Pro zpestření hudebního festivalu bude uspořádána i VÝSTAVA KRESLENÉHO HUMORU. Budou vystavena i prodávána nezapomenutelná díla Břetislava Kovaříka, Lubomíra Lichého a Petra Zadražila z Hradce Králové a dvojice Jiří Novák – Jaroslav Skoupý z Kolína.

PŘEDPRODEJ:

- 1) V předprodejním domečku DKO Střelnice v Hradci Králové a na Městském kulturním středisku ve Smiřicích.
- 2) Vstupenky si můžete objednat i na dobírku na adrese Městské kulturní středisko, 503 03 Smiřice.

Ludmila Trávníková, ředitelka Městského kulturního střediska

Volby '92 Volby '92 Volby

Výsledky voleb do České národní rady ve Smiřicích a v Rodově:

	MÚ	ZŠ	Smiřice	%	Rodov
1 Občanská demokratická aliance	38	40	78	4,44	2
3 Čsl. sociální demokracie	114	115	229	13,05	9
4 Hnutí za samost. demokracii – Spol. M a S	4	1	5	0,28	0
5 Hnutí důchodců za životní jistoty	22	29	51	2,90	1
10 Národně-soc. strana – Čs. strana nár. soc.	1	0	1	0,05	0
13 Demokraté '92 za společný stát	10	4	14	0,80	0
14 Strana republ. a národně-demokr. jednoty	7	3	10	0,57	1
15 Koalice MKDH, ESWS, MLS	0	0	0	0,00	0
17 Křesťansko-demokr. unie – Čsl. strana lidová	33	35	68	3,87	13
19 Strana čs. podnikatelů, živnostníků a podn.	27	33	60	3,42	9
21 Hnutí za sociální spravedlnost	14	11	25	1,42	0
22 Liberálně-sociální unie	47	52	99	5,64	2
24 Občanské hnutí	48	46	94	5,35	10
28 Sdružení pro republiku – Republikánská str. čsl.	33	28	61	3,46	5
31 Klub angažovaných nestraníků	49	27	76	4,33	6
32 Romská občanská iniciativa ČSFR	7	11	18	1,02	0
33 Koalice KSČM a Demokratické levice	108	119	227	12,94	9
38 Strana přátel piva	20	14	34	1,93	2
41 Nezávislá iniciativa	19	17	36	2,05	2
42 Koalice Obč. demokr. strany a Křesť. dem.	295	273	568	32,38	36

Výsledky voleb do sněmovny lidu Federálního shromáždění ve Smiřicích a v Rodově:

	MÚ	ZŠ	Smiřice	%	Rodov
1 Občanská demokratická aliance	29	30	59	3,35	1
3 Čsl. sociální demokracie	114	114	228	12,95	9
4 Hnutí za samost. demokracii – Spol. M a S	4	2	6	0,34	0
5 Hnutí důchodců za životní jistoty	21	24	45	2,55	1
10 Národně-soc. strana – Čs. strana nár. soc.	0	1	1	0,06	0
13 Demokráté '92 za společný stát	8	4	12	0,68	0
14 Strana republ. a národně-demokr. jednoty	9	1	10	0,57	1
15 Koalice MKDH, ESWS, MLS	0	0	0	0,00	0
17 Křesťansko-demokr. unie – Čsl. strana lidová	47	30	77	4,37	10
19 Strana čs. podnikatelů, živnostníků a podn.	28	27	55	3,12	5
21 Hnutí za sociální spravedlnost	10	11	21	1,19	1
22 Liberálně-sociální unie	35	62	97	5,51	3
24 Občanské hnutí	56	45	101	5,73	8
28 Sdružení pro republiku – Republikánská str. čsl.	33	29	62	3,52	5
31 Klub angažovaných nestraníků	35	18	53	3,01	6
32 Romská občanská iniciativa ČSFR	11	16	27	1,53	0
33 Koalice KSČM a Demokratické levice	110	126	236	13,41	9
38 Strana přátel piva	11	14	25	1,42	3
41 Nezávislá iniciativa	15	13	28	1,59	1
42 Koalice Obč. demokr. strany a Křesť. dem.	324	293	617	35,05	44

Výsledky voleb do sněmovny národů Federálního shromáždění ve Smiřicích a v Rodově:

	MÚ	ZŠ	Smiřice	%	Rodov
1 Občanská demokratická aliance	38	27	65	3,69	1
3 Čsl. sociální demokracie	117	126	243	13,82	7
4 Hnutí za samost. demokracii – Spol. M a S	5	2	7	0,40	0
5 Hnutí důchodců za životní jistoty	25	34	59	3,35	0
10 Národně-soc. strana – Čs. strana nár. soc.	1	0	1	0,06	0
13 Demokráté '92 za společný stát	11	11	22	1,25	0
14 Strana republ. a národně-demokr. jednoty	4	0	4	0,22	1
15 Koalice MKDH, ESWS, MLS	0	0	0	0,00	0
17 Křesťansko-demokr. unie – Čsl. strana lidová	36	32	68	3,86	13
19 Strana čs. podnikatelů, živnostníků a podn.	28	26	54	3,07	6
21 Hnutí za sociální spravedlnost	19	7	26	1,48	6
22 Liberálně-sociální unie	33	49	82	4,66	0
24 Občanské hnutí	50	41	91	5,17	3
28 Sdružení pro republiku – Republikánská str. čsl.	34	31	65	3,70	8
31 Klub angažovaných nestraníků	40	17	57	3,24	5
32 Romská občanská iniciativa ČSFR	6	11	17	0,96	0
33 Koalice KSČM a Demokratické levice	109	123	232	13,20	5
38 Strana přátel piva	7	12	19	1,08	9
41 Nezávislá iniciativa	17	12	29	1,65	3
42 Koalice Obč. demokr. strany a Křesť. dem.	321	296	617	35,09	3

Ve Smiřicích se zúčastnilo voleb 87,26 % oprávněných voličů a v Rodově se zúčastnilo voleb 94,02 % voličů.

Vážení čtenáři,

pohledem do seznamu předplatitelů Zpravodaje se dá zjistit, že Zpravodaj má své stálé čtenáře. Ti si vždy najdou čas, aby včas zaplatili předplatné. Neodradila je ani zvýšená cena ani způsob placení předplatného. Hlavně pro vás ještě Zpravodaj vychází a byli bychom rádi, abyste byli s jeho obsahem spokojeni.

Na několika místech Zpravodaje se můžeme dočíst, že v našem životě přicházejí ke cti dárci – sponzoři. Kdyby se našel sponzor pro Zpravodaj, mohli bychom zlevnit cenu jednotlivých čísel, uveřejňovat více aktuálních fotografií, případně zlepšit tisk i úpravu apod. Za sponzorství bychom mohli zajistit ve Zpravodaji stálou reklamu (darovaná částka se může odečíst z daňového základu). Pro informaci – cena vydání jednoho čísla je asi 5 000,– Kčs.

ZPRAVODAJ Smiřic, Rodova a Holohlav
Vydává Městský úřad ve Smiřicích

Odpovědný redaktor: Miroslav Volák
Vychází nepravidelně 4x ročně.

Příspěvky zasílejte na adresu: Městské kulturní středisko ve Smiřicích
Tiskne: AGRODAT Nové Město nad Cidlinou
Náklad 550 výtisků. Cena jednoho výtisku 5,– Kčs
Uzávěrka 3. čísla roku 1992 bude 25. září 1992